

NIEŻYWY (21) ai

nieżywy (16), **nieżyw** (5).

W pisowni rozłącznej (14), w łącznej (7).

e jasne.

sg m N nieżywy (8), nieżyw (5); ~ (attrib) nieżywy (4); ~ (praed) nieżyw (5), nieżywy (4); nieżyw MurzHist, ReszList; nieżywy KochSz, KmitaSpit; nieżyw : nieżywy BielKron (3:2). ◊ A nieżyw(e)go (1). ◊ f N nieżywã (1). ◊ n N nieżyw(e) (1). ◊ pl N subst nieżyw(e) (1). ◊ G nieżywych (1). ◊ A m pers nieżywych (1). subst nieżyw(e) (1). ◊ I m nieżyw(e)mi (1).

Sł stp brak, Cn s.v. nieżyjący, Linde XVIII w.

Martwy, umarły; inanimatus, inanimus Calep, Cn; exanimus Mącz; apsychon Calep; inanimalis, inanimans, sensu et vita carens Cn (21) : wiele ich powiedáli iż nie żyw mąż [Penelopy]/ á łtali o to áby [...] im k woli byłá BielKron 25v, 78v, 111 [2 r.], 458; Mącz 10b; KochSz B3; temu co [...] vtonął/ máło ná tym iefli ná [...] łążeniu álbo ná pálcu wodá nád nim łtoi/ ponieważ iuz nie żyw ReszList 192; Calep 85a, 516b; Dziaćkiłz mię ćiefzyć máią? czy żoná cnotliwa? Y dźiateczki Bóg pobrał/ y mátká nie żywa. KochFrag 54; Ledwo do kordá przyłzedł/ żorań go [Geranosa] iuz duśi. [...] Y támci go zchowano w polu nieżywego. KmitaSpit B3v, A2v.

[W przeciwstawieniu: »nieżyw ... żyw«: gdzie anna manieczka [...] wzdala łzpadek po Iacubye łthryyu łzwogym [...] mnymayancz aby był Jacub nyezyw. Alye yz żyw yełth then Jacub, tho wzdanye thego łzpathku yełth nykzemne. ZapWpol 1549/174.]

W porównaniach (4): włyłtekiem zadrzał/ i vpáđłem prawie nieżyw/ iako na tęłłzem piorunem zabity MurzHist N4v; RejZwierc 62v; Oniscus – Stonog robák ktori dotknioni zwinie fie iakobi nieziwi. Calep [730]b; RybGęśli C4v.

[Wyrażenie: »jakiego nieżyw [= jakiegokolwiek, któregokolwiek] stanu i kondycyjej«: Lecz Bráctwo Rożáńcá świętego [...] nie gárdzi żadną perłoną/ niechay będzie iákiego nieżyw łtanu y kondyciey [cf któregó(żby)- (a. iakiégo-)kolwiek łtanu y kondicieiéy SarnStat 61, 967, 1038, 1165 cuiuscunque status et conditionis JanStat] BzowRóż 14 (Linde).]

W przén (1) : A przeto tákye chore y martwe człónki/ to yełt źli á przeżreni ná potęmpyeny wespół z dobrymi łą w tym cyele á kołcyele/ á práwemi/ ácz nye żywemi/ człónkami yego. KromRozm III D5.

a. W funkcji rzeczownika (1) :

Szereg:»i żywy, i nieżywy« (1) Tákci Pan Bog od wieku ten świat w gársći trzyma Y żywych y nie żywych włytykich w mocy łwey ma. KołakCath C.

a. Nie będący istotą żywą, nieżywotny, nieożywiony (2) :

Szereg:»tak żywy jako nieżywy« (2): iż Adám był ták wyłoki/ iż widział włytyki rzeczy ná ziemi/ ták żywe iáko nie żywe BielKron 462; świadomość o przirodzeniu rozumowi ludzkiemu zgodliwa y prziftoina iefł: przes ktorą przirodzonych rzeczy/ ták żywych iáko nieżywych początki y doległóci [...] poznawamy KwiatKsiąż 14.

Synonimy: martwy, umarły.

Cf **NIEŻYWNY**, **ŻYWY**

